

Kristýna Bekrová, *Politické procesy a jejich dopad na život a dílo Josefy Slánské ve světle archivních pramenů*, Praha 2014

Posudek oponenta.

Průběh výzkumu a práce na „bakalářce“ paní Bekrové jsem měla možnost dlouhodobě sledovat v rámci semináře „Historická laboratoř“, kterého se autorka pravidelně účastnila a kde o svém postupu také referovala. Již v této přípravné fázi práce jsem mohla konstatovat jediné: paní Kristýna Bekrová patří mezi vynikající studenty naší fakulty a postupuje ve svém díle s velkým nasazením, odbornou připraveností, invencí i schopností překonat všechny problémy, které vědecká práce přináší nejen v oblasti odborné, ale také psychologické (pochybnosti atd.). Výsledkem je práce naprosto nová, objevná, pečlivě zpracovaná a hlavně zprostředkující historické obci dosud nepublikované bohaté archiválie, neboť autorka nejen zachytila osud Josefy Slánské poznamenaný procesem komunistického režimu s jejím manželem, ale především zdokumentovala, zkatalogizovala a postupně hodlá i digitalizovat archiv této důležité a zajímavé svědkyně poválečného politického vývoje naší země.

Paní Bekrová měla jedinečnou možnost dostat se k materiálům Josefy Slánské, neboť je zaměstnankyní její dcery Marty, s níž přichází do každodenního osobního kontaktu. Nejen že tedy měla možnost pořídít s ní četné rozhovory, ale stala se prvním „archivářem“ pořádajícím archiv její matky. Tato skvělá šance i zkušenost ji přivedly k tématu, v němž se rozhodla podchytit život, prožitky, názory a pocity Josefy Slánské se zřetelem k tomu, co tato žena prožila, zvláště k tomu, jak politický proces s jejím manželem ovlivnil její další život, jak tuto těžkou dobu později interpretovala, jak tato událost poznamenala její psychiku. Paní Bekrová využila jedinečné možnosti zachytit na základě pramenů osobní povahy prožitky, pocity a myšlenky Josefy Slánské, její osobní historii, v konfrontaci s „velkými“ dějinami, již popsanými dobovými událostmi.

Svým rozsahem se bakalářská práce paní Bekrové podobá spíše práci diplomové (cca 100 stran) a není tomu jinak ani s obsahem. Práce je rozdělena na dvě části, přičemž první je věnována metodologickým otázkám a cenné charakteristice využívaného pramenného materiálu. V jejím závěru autorka velmi fundovaně představuje svůj badatelský projekt pro magisterskou práci a rovněž další postup v digitalizaci a inventarizaci archivu Josefy Slánské. Druhá a hlavní část je biografií Josefy Slánské uspořádané chronologicky dle historických mezníků (roky 1948, období procesu s R. Slánským, období po procesu, rehabilitace, 1968, 1977, 1989),

které byly zároveň významnými mezníky v životě a hlavně v politických a osobních postojích, myšlenkách a interpretacích hlavní hrdinky. Autorka nás seznamuje s myšlenkovým světem a konstrukty Josefy Slánské, s jejím nadšením, pochybnostmi, dilematy, zklamáními a změnami v politických a společenských postojích a názorech, a to způsobem velmi poutavým, přesvědčivým a navíc velice pěkným jazykem. V řadě cenných citací nám nechává nahlédnout do bohatství archivního materiálu, který měla a má k dispozici, citace volí velmi přiléhavě, reprezentativně pro popisovanou problematiku, s citem pro zachycení psychologie své hrdinky. Dílo se čte takřka jedním dechem.

Vzhledem k tomu, že paní Bekrová při své bakalářské práci bojovala především s neuspořádaným archivem a ohromným množstvím materiálu, je až s podivem jak se s tímto velkým soustem vypořádala. Text práce je samozřejmě poznamenán touto snahou nenechat se „zahltit“ prameny a zorientovat se v nich co možná nejlépe, takže se nám některé pasáže mohou zdát jako skládačka z „puclů“, kde máme za sebou nahromaděny a naskládány v chronologickém pořadí citáty z deníků Josefy a komentáře k dané době z literatury, aniž by se objevovala hlubší analýza některých úryvků z textů Slánské. Ovšem vzhledem k charakteru materiálů je tento „nedostatek“ zcela pochopitelný a omluvitelný. Archiválie citované v této práci na mne působí dojmem jakoby byly již při psaní určeny k pozdější publikaci, či pozdějšímu zpracování a uveřejnění historikem nebo novinářem, jejich jazyk mi až tak nepřipadá jako jazyk osobních vzpomínek a deníků. Je to však jen můj názor, případně jsem mohla něco přehlédnout, avšak bude časem na autorce vyjasnit okolnosti a způsob psaní deníků a poznámek Josefy Slánské. To však nemění nic na vysoké úrovni práce.

Bakalářskou práci paní Kristýny Bekrové, a zvláště její nezpochybnitelný přínos ve zpřístupnění jedinečného archivního materiálu historické obci, hodnotím jednoznačně známkou *výborně (1)*.

PhDr. Martina Ondo Grečenková, Dr.

Historický modul FHS UK